

Araştırma Makalesi

EDEBİ GAZETECİLİK: UPTON SINCLAIR'IN "ŞİKAGO MEZBAHALARI", GAY TALESE'NİN "KOMŞUNUN KARISI" VE TRUMAN CAPOTE'UN "SOĞUKKANLILIKLA" YAPITLARININ KARŞILAŞTIRMALI ÇÖZÜMLEMESİ

Sitem ŞANLI¹

Ömer ÖZER²

Öz

Bu çalışmada, Amerikan edebi gazetecilik örneği olan *Şikago Mezbahaları*, *Komşunun Karısı* ve *Soğukkanlılıkla*'nın karşılaştırmalı olarak çözümlenmesi yapılmıştır. Çalışmanın amacı, edebi gazetecilik ürünü olarak kabul edilen üç çalışmanın özelliklerini ortaya çıkarmaktır. Yani edebi gazeteciliğin farklı uygulama biçimlerini, söz konusu metinleri çözümleyerek saptamaktır. Anılan yapıtlar, edebi gazeteciliğin yedi özelliği çerçevesinde incelenmiştir. Bunlara edebiyat sosyolojisi kapsamında roman türünün incelemesinden elde edilen bir özellik de eklenmiştir. Ayrıca edebi metinleri öteki metinlerden ayırarak elde edilen bir özellik daha katılmıştır. Eklenen sekizinci ve dokuzuncu maddelerle edebi gazeteciliğin içeriğine dönük özellikleri de çözümlenmiştir. Çözümleme sonunda metinlerin bazı değerleri desteklediği, bazı değerleri yıktığı ve bazı değerleri de yeni değer olarak öne sürdüğü görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Gazetecilik, Edebi Gazetecilik, Şikago Mezbahaları, Komşunun Karısı, Soğukkanlılıkla.

LİTERARY JOURNALISM: WORKS OF UPTON SINCLAIR'S "THE JUNGLE", GAY TALESE'S "THY NEIGHBOR'S WIFE" AND TRUMAN CAPOTE'S "IN COLD BLOOD" COMPARATIVE ANALYSIS

Abstract

In this study, the example of American Literary Journalism "The Jungle", "Thy Neighbour's Wife" and "In Cold Blood" was resolved comparatively. The aim of this study is to uncover the feature of three studies that are considered products of literary journalism. In other words, to determine the different forms of literary journalism by examining these works. These works were examined according to the seven feature of literary journalism. Two other features have been added to its. One of these features is functional text and the other is supported values- demolished values and proposed new values in the text. These features added for find out the other meaning the text of literary journalism. Thus, content of literary journalism examined. And the end of the analysis, it was seen that these added features supported some values, destroyed some values and suggested as new values.

Key Words: Journalism, Literary Journalism, The Jungle, Thy Neighbor's Wife, I n Cold Blood.

¹ İletişim Uzmanı. snlsitem@gmail.com

² Prof. Dr. Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi, Basın ve Yayın Bölümü. omerozer@anadolu.edu.tr

Giriş

Bu çalışmanın konusunu, Amerikan edebi gazetecilik örneği olan *Şikago Mezbahaları*, *Komşunun Karısı* ve *Soğukkanlılıkla*'nın karşılaştırmalı olarak çözümlenmesi oluşturmaktadır. Upton Sinclair'in kimliğini gizleyerek girip çalıştığı ve mezbaha bölgesindeki tanıklıklarıyla yazdığı *Şikago Mezbahaları*, 1900'lerin başında Litvanya'dan Şikago'ya göç eden on bir kişilik bir ailenin başından geçenleri anlatan politik bir metindir. *Şikago Mezbahaları*, mezbahalarda çalışan insanların maruz kaldığı sömürüyü ve Amerika'da yaşama tutunmak için katlanılan zorlukları anlatmaktadır.

Gay Talese'nin yazdığı *Komşunun Karısı*, sömürülen cinsel duyguları ve cinsel pazarlamanın kirli yönlerini sergilemek amacıyla yapılan sekiz yıllık bir araştırmanın ve gerçek belgelerin ürünüdür. Kişilerin cinsel güdülerinden cinsel topluluklara doğru ilerleyen bir anlatımı olan *Komşunun Karısı*, özelden genele doğru ilerleyen anlatım tekniğiyle kişisel yaşanmışlıkları ve olayları bütünleyerek bağlamıştır. Yapıt, Amerika'da 20. yüzyılın büyük bir bölümünde tartışılan cinsellik olgusu ve yasaklanan dergiler, hapis cezası alan yayıncılar hakkında yapılan araştırmaları ele almıştır.

Soğukkanlılıkla yapıtı, Truman Capote'un, 1959 yılında gerçekleşen Clutter cinayetinin ardından, yazar Harper Lee ile birlikte gittikleri Kansas'ta faillerin idamına kadar yaşanan süreci araştırmaları ile ortaya çıkmıştır. *Soğukkanlılıkla*, Kansas'ta işlenen bir cinayeti konu edinen ve dört bölümden oluşan bir metindir. Yapıt, cinayeti işleyenler ve öldürülenlerin yaşamlarına ayrıntılı olarak yer vermiş, kişilerin psikolojilerine yoğunlaşmış ve cinayetin neden işlendiğini titizlikle ele almıştır.

Bu çalışmanın yapılma nedeni, Türkiye'de gazetecilik alanında edebi gazetecilik özelinde yapılan çalışmaların (Özer, 2012a; 2013; 2017; 2018) yeni, az ve edebi gazeteciliğin hak ettiği ilgiyi görmemiş olmasıdır.³ İncelenen konunun seçilmesinin bir diğer nedeni, karşılaştırmalı çözümlenmeler yapılarak edebi gazeteciliğin farklı uygulama biçimlerinin ortaya çıkarılmasıdır. Ele alınan metinlerin seçilme nedeni ise edebi gazeteciliğin önemli örneklerinin verildiği Amerikan edebi gazeteciliğinden üç önemli yapıtta değişen edebi gazetecilik uygulamalarının edebi gazeteciliğin özelliklerine göre çözümlenmesidir.

Bu makalenin problemini, Amerikan edebi gazetecilik örneği, Truman Capote'un *Soğukkanlılıkla*, Upton Sinclair'in *Şikago Mezbahaları* ve Gay Talese'nin *Komşunun Karısı* metinlerinin edebi gazetecilik kategorilerine göre benzerlik ve farklılıkları nelerdir? sorusu oluşturmaktadır. Belirtilen probleme bağlı olarak

³ Edebi gazetecilik konusunda Amerikan Kültürü ve Edebiyatı alanında bazı çalışmalar daha önceden yapılmıştır. Bkz. Erdem, 2016; Tanrısal, 1988; 1990a; 1990b.

çalışmanın amacı, edebi gazetecilik ürünü olarak kabul edilen üç çalışmanın özelliklerini ortaya çıkarmaktır. Böylece edebi gazeteciliğin farklı uygulama biçimleri, çözümlenen metinlerle saptanmıştır. Söz konusu yapıtlar, edebi gazeteciliğin yedi özelliği çerçevesinde incelenmiştir. Bunlara biri edebiyat sosyolojisi kapsamında roman türünün incelemesinden diğeri edebi metinleri öteki metinlerden ayırarak elde edilen iki özellik de eklenmiştir. Çalışmada edebi gazeteciliğin yedi kategorisi, yapıtların biçimsel özelliklerini belirlemek açısından önemlidir. Eklenen sekizinci ve dokuzuncu maddelerle edebi gazeteciliğin içeriğine dönük özellikleri de çözümlenmektedir.

Yöntem

Çözümlemede içerik çözümlemesi kullanılmıştır. İçerik çözümlemesi, kayıtlı metinlerin çözümlenmesi için kullanılan bir yöntemdir. İçerik çözümlemesi, mesajın kapsadığı, taşıdığı ve ilettiği enformasyona odaklanmaktadır. Diğeri bir ifadeyle, içerik çözümlemesi insan etkileşimlerinin, gazete içeriklerinin, televizyon programlarının, roman ve film karakterlerinin betimlenmesine yarayan bir yöntem olmakla birlikte, politik konuşmalarda ve haberlerde kullanılan sözcüklerin incelenmesini sağlayan uygulama alanı geniş bir yöntemdir (Yıldırım, 2015, s. 105). İçerik çözümlemesinin kanıtlanabilirliği sebebiyle çözümlenen metinlere uygulanabilir olması önemlidir.

İçerik çözümlemesi dört aşamadan geçmektedir. Bunlar, örneklemin belirlenmesi, kategorilerin belirlenmesi, çözümleme ya da kayıt biriminin belirlenmesi, sayım siteminin belirlenmesidir (Öğülmüş, 1991, s.219). Çalışmanın örneklemini oluşturulurken öncelikle iletişim kaynağının seçimi gerçekleştirilmiştir. İletişim kaynakları edebi gazetecilik metinleri olarak belirlenmiştir. Sonraki aşamada dokümanların seçimi gerçekleştirilmiştir. Dokümanlar, Amerikan edebi gazeteciliği olarak belirlenmiştir. Üçüncü aşama ise dokümanlar arasından hangilerinin örnekleme alınacağıdır. Burada ise 20. yüzyıl Amerikan edebi gazeteciliği örneği üç metin seçilmiştir. Bunlar, Upton Sinclair'in *Şikago Mezbahaları*, Gay Talese'nin *Komşunun Karısı* ve Truman Capote'un *Soğukkanlılıkla* yapıtlarıdır. Örnekleme üç metnin alınmasının sebebi edebi gazetecilik uygulamalarında birbirinden farklılıklar gösteren yapıtlar olmalarıdır.

İçerik çözümlemesinin ikinci aşaması olan kategorilerin belirlenmesinde, kategoriler sınıflandırılmaktadır (Öğülmüş, 1991, s. 221). Bu sınıflandırmaya göre Murat Erdem'in (2016, s. 133- 135) edebi gazetecilik çalışmalarına uygulanabilecek

yedi özellik, edebi gazetecilik örneği metinlere uygulanmaktadır. Ayrıca bunlara, özellikler de eklenmiştir. Öncelikle yedi kategoriden⁴ söz etmek yararlı olacaktır.

Sahne sahne tasarım/oluşum: Bu yaklaşım edebiyattaki gerçekçilik akımına benzer şekilde yazar tarafından tüm olayların öğrenilmesinin ardından gelen bir anlatım ile yeniden oluşturmasıdır. Bu özellik, film sahnelerine benzetebilir, sahneler farklı açılardan çekildikten sonra tekrar düzene konularak sekans yaratılır. Böylece yazar, olayların gelişimini bir olay örgüsü içinde sunarak ele aldığı konuyu düzgün bir biçimde çerçeveler. Sahnelerin oluşturulması yapısal anlamda kurgusal veya yeniden üretilmiş gibi gözükse de olayların gerçekliğinden sapması ya da gerçek olanın göz ardı edilmesi söz konusu değildir.

Üçüncü kişi bakış açısı anlatımı: Olayların tamamını bilen bir kişinin objektif ve her şeyi gören bir konumda olayları sunmasıdır. Romanlarda kullanılan bu bakış açısı kullanımı okuyucunun kendisine her şeyi bilen bir göz tarafından anlatılmasının rahatlığını ve güvenirliliğini sağlar. Hatıratlar ya da otobiyografik eserler, edebi gazetecilik ile bu noktada ayrılmaktadır. Bununla birlikte edebi gazetecilikte anlatıcı, anlatı ya da olay içinde karakter olarak yer alabilmektedir.

Tam kayıt ya da tam diyalog: Bu kavramda ise klasik gazetecilikte kullanılan seçilmiş ya da başka sebeplerden dolayı diyalogların sadece bir bölümünün sunulması yerine, tamamının verilmesi ve durum ayrıntılarının zengin bir biçimde yansıtılması söz konusudur.

Durum Detayları: Edebi gazeteciliğin en önemli unsurlarından biridir. Bu kavram, olay/konu/haber içinde yer alan insanların ses tonu, mimik-jest, yüz ifadeleri, duruşları, olayın geçtiği yerlerin tüm detayları, eşyaları, giysi ve kıyafetler ayrıntılı olarak tasvir edilmesini kapsamaktadır. Bu kısım tamamen yazarın kendi dağarcığı, kültürü ve üslubunun zenginliğiyle ilintilidir. Basit bir odanın içinde yer alan eşyalardan büyük bir gösteride bulunan farklı sosyal kesimlere ait insanların yüz ifadelerine kadar ayrıntılı anlatımlar olabilmektedir. Geleneksel gazetecilikte 5N 1K yaklaşımıyla temel bilgiler sunulur, edebi gazetecilik anlatımında ise konuya ait tüm kişi/durum ve yerleri bütün ayrıntılarıyla sunarak okuyucunun kafasında zengin bir resim oluşturma kaygısı vardır.

Belgeye dayalı konular: Gazeteciliğin temel değerlerinden olan belgeye dayalı ya da kanıtlanabilir gerçeklik, edebi gazetecilik için de vazgeçilmez unsurlardan biridir. Klasik edebiyatın en önemli yapısı, yaratılan olay örgüsünün güçlendirilip zenginleştirilmesi için kurguya dayalı bir anlatımın olmasıdır. Ancak edebi

⁴Yedi Kategori: Murat Erdem'in Tom Wolfe ve Norman Sims'in "Edebi Gazetecilik" kitabından yararlanarak oluşturduğu kategorilerdir. Bu konuda başka veriye ulaşamadığı için alıntılar, Murat Erdem'in "Edebi Gazetecilik Kavramı: ABD Örneğindeki Gelişimi, Yapısı ve İçeriği" isimli makalesinden yapılmıştır.

gazeteciliğin olmazsa olmazlarından biri gerçekliğe dayalı olmasıdır. Edebi gazetecilikte ele alınan olay/konu/olgu ya da kişiyle ilgili her şey kanıtlanabilir belgelere sahip olmalıdır.

Derin ve ayrıntılı araştırma yapmak ve olayların/konunun parçası/öznesi olmak: Bu özellik, edebi gazetecilik kavramının temel yapıtaşını oluşturmaktadır. Derin araştırma yapmak gazeteciliğin de vazgeçilmez bir ögesidir. Ancak zamana ya da konunun kamuoyu gündeminde eriyip gitmesi tehlikesine karşı gazeteciler, bir an önce haberi oluşturma ve yayınlama kaygısı içindedirler. Edebi gazeteciler ise zaman kaygısı olmadığı için ele aldıkları konuyla ilgili çok uzun süre araştırma ve çalışma yapabilmektedir. Bununla birlikte taraflı ve tarafsız olma tartışmasının en yoğun olduğu nokta edebi gazetecinin ele aldığı konunun içinde/parçası olması ve yaşayarak hem gözlemcisi hem de eylemcisi olması söz konusudur. Edebi gazeteci, ele aldığı konuyla ilgili olarak bizzat olayın içinde yer alır ve uzun bir dönem bu konumda kalarak yaşadıklarını yazabilir.

Edebi anlatım: İncelenen konunun ya da olayın edebi, samimi ve akıcı bir dille yazılarak okuyucuya sunulmasıdır. Bu özellikte, edebi anlatı biçimi kullanılarak roman ya da kurgu anlatı tekniklerinden yararlanılmakta, dramatisasyon yapılarak olay örgüsü oluşturulmakta ve diyaloglara yer verilmektedir. Gazeteciliğin düz yazı biçimi yerine, betimleme, alegori, metafor, metonim, ironi, imge, sembol, alegori kullanımı ve mizahi ve sarkastik ifadeler ile canlı tasvirler edebi gazeteciliğin temelidir. Böylece okuyucunun konunun içine çekilmesi ve eserin daha fazla okunması amaçlanmaktadır. Edebiyatın okuyucuyu cezbeden en güçlü yönü, anlatısının son derece zengin ve akıcı olmasıdır. Edebi gazetecilik de bu özelliği kullanarak aynı etkiyi yaratmaktadır.

Erdem'in belirttiği yedi çözümleme kategorisi yukarıda verildiği gibidir. Yedi çözümleme kategorisi edebi gazeteciliğin biçimine dönük kategorilerdir. Edebi gazeteciliğin biçimsel olarak uygulanma özelliklerini belirlemektedir. Bu çalışmada bu yedi kategoriye iki tane kategori daha eklenmiştir. Eklenen kategoriler ise edebi gazeteciliğin içerik olarak nasıl yapıldığını incelemektedir. Edebi gazetecilik çalışmaları açısından yararlı görülerek eklenen iki kategori ise şöyledir:

İşlevsel metin: Metinler yazınsal ve işlevsel olarak ikiye ayrılmaktadır. Yazınsal metinler, edebi metinlerdir. Bu metinlerin kurmaca olmalarının yanı sıra sanatsal olmaları da gerekir. İşlevsel metinler ise doğru ile yanlış ayırt etmek ve doğruları dile getirmek için yazılan metinlerdir. İşlevsel metnin gerçeklik ile ilişkisi vardır ancak yazınsal metnin gerçek yaşam ile doğrulanmak gibi bir sorunu yoktur. Bu durumda işlevsel metin kategorisine giren edebi gazetecilik metinlerinin bir doğruyu dile getirmek için yazılmış olması gerekmektedir.

Metinde hangi değerler desteklenmiş, yıkılmış ve hangi yeni değerler öne sürülmüştür: Edebi gazetecinin bir problemi ortaya çıkarma, bir sorunu görünür kılma ya da değiştirme kaygısı vardır. Bu gibi sorunlar, bilgilendirici metinler kaleme alınarak belirtileceği gibi kişilerin sıradan yaşamları yazılarak da yapılabilmektedir. Edebi gazeteci, edebi gazetecilik yapılabilecek birçok haber içerisinden seçim yapmakta ve edebi gazetecilik gereği bu haberi yazmak için uzun ve ayrıntılı araştırmalar yapmaktadır. Bu durumda edebi gazetecinin, edebi gazetecilik metni olarak yazdığı haberi seçmesinin nedenleri arasında bir değişime katkı sunma kaygısı önemlidir. Böylece bir yapıtın edebi gazetecilik metni olup olmadığını çözümlerken bakılması gereken özelliklerinden biri de, metnin önceden var olan hangi değerleri desteklediği, hangi değerleri yıktığı ve hangi yeni değerleri öne sürdüğüdür. Bu özellik, Sabahattin Güllülü'nün (1982'den aktaran Yazıcı, 2011, s. 46) edebiyat sosyolojisinin çözümüne yöneldiği temel meseleler bölümünden uyarlanarak alınmıştır.

Soğukkanlılıkla, Şikago Mezbahaları ve Komşunun Karısı metinleri yukarıda ele alınan dokuz özelliğe göre çözümlenmiştir.

İçerik çözümlemesinin üçüncü aşaması çözümlene ya da kayıt biriminin belirlenmesidir. Bu aşamada iki tür çözümlene birimi yer almaktadır: Kayıt birimleri ve bağlam birimleri. İçerik çözümlemesinde kullanılan kayıt birimleri şöyledir: Bir tek sözcük ya da sembol, tema, karakter, paragraf, cümle ya da diğer gramatik birimler ve maddedir. Diğer çözümlene birimi ise araştırmacının amacını dikkate alan bağlam birimidir. Dördüncü aşama, sayım sisteminin belirlenmesidir. İçerik çözümlemesinde değişik sayma birimleri kullanılabilir. Bunlar yer ve zaman, görünüş, tekrarlanış sıklığı ve yoğunluktur (Öğülmüş, 1991, s. 223- 226).

Edebi Gazetecilik

Edebiyat ve gazetecilik kavramlarının bir arada kullanılmasından doğan edebi gazetecilik⁵, kültürel açığa vurma üzerinde duran, edebi ve kurgusuz anlatıdır (Reynolds, 2018, s. 3). Edebi gazetecilik⁶, edebiyat hakkında değil edebi olarak

⁵ Edebi gazetecilik, yaratıcı kurgu ötesi/olmayan roman, anlatı gazetecilik, yoğun gazetecilik, savunmacı gazetecilik, kişisel gazetecilik, gazetecilik ötesi, hakikatin edebiyatı, yeni kurgu dışı röportaj, gazetecilik romanı ve haber roman (Erdem, 2016, s. 132), hikâye gazeteciliği, edebi röportaj, röportaj edebiyatı, yeni gazetecilik ve kurgusal olmayan roman (Reynolds, 2018) olarak da bilinmektedir.

⁶ Edebi gazetecilik, literatürde ilk olarak yazar ve gazeteci Daniel Defoe'un 18. yüzyılda yazdığı *Veba Yılı Günlüğü* adlı metni referans yapılarak kullanılmıştır (Erdem, 2016, 130). Özer (2013, s.32), edebi gazeteciliğin, Silence Dogood ile başladığını ileri

gazetecilik yapmak demektir.⁷ Edebi gazetecilik metinleri, roman gibi okunan metinlerdir. Temel amaç; kim, ne, nerede, nasıl ve neden sorularının yanıtlarını veren geleneksel gazetecilik anlayışından ayrılarak zamanın bir anını betimleyen bir gazetecilik pratiği geliştirmektir. Edebi gazetecilik⁸, gazeteciliği ön planda tutan bir türdür yani gazetecilik yapma amacı vardır. Edebi gazetecilikte metinlerin haber değeri olmalıdır. Edebi gazeteci ele aldığı konuyu, muhabirin, araştırmacı gazetecinin veya bir gazetenin yaptığından daha fazla zaman ayırarak, daha ayrıntılı araştırmalarla, daha yoğun bir çalışma içerisinde gerçekleştirmektedir. Derin incelemeler yapmak ve bunu okuyucuya edebi bir dille aktarmak edebi gazeteciliğin zorunluluklarından (Özer, 2017, s.7).

Bir gazetecilik türü olarak edebi gazeteciliğin bu özellikleri onu, geleneksel gazetecilikten ayırmaktadır. Edebi gazetecilik, olayları anlatırken ve insan ilişkilerini aktarırken geleneksel gazetecilikten farklılaşmaktadır. Geleneksel gazeteci, metin yazarken kişisel olmayan tutumlara ve nesnellığe gereksinim duymaktadır. Hikâyeyi anlatırken düşüncelerinden ve duygularından kaçınmaktadır. Edebi gazeteci ise bunun aksine, öznel yaklaşımlarından çekinmemekte ve metinde kişisel izlenimlerini vermektedir (Tanrısal, 1990a, s. 111). Bazı edebi gazeteciler, geleneksel gazeteciliğin nesnellik ilkesine karşı konumlanarak edebi gazetecilik için önemli çalışmalar yapmışlardır. Onlar arasında Tom Wolfe, Michael Herr, Jimmy Breslin ve Hunter S. Thompson vb. gibi edebi gazeteciliğin taşıyıcı isimleri bulunmaktadır. Bunlar ve diğer çoğu edebi gazeteci, geleneksel gazeteciliğin kural ve formüllerini makineleşmiş bulduğu için edebi gazetecilikle ilgilenmektedir. Onlar, geleneksel gazeteciliğin dayandığı resmi ve nesnel görüşü, gizli kaynaklara dayanan anlayışı reddetmişlerdir (Tanrısal, 1990b, s. 181).⁹ Edebi gazeteciliğin kaynakları, metinlerde açıkça yer almaktadır.

Edebi gazetecilik, yalnızca derlenerek elde edilen doğrulanabilir gerçeklerden daha büyük bir gerçeği ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Böylece edebi gazetecilik,

sürenlerin de olduğunu ifade etmektedir. Edebi gazetecilik kavramının Batı literatüründe, özellikle Amerika'da 19. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak üretilen yapıtlar için yoğun biçimde kullanılmaya başlandığı da söylenmektedir (Erdem, 2016, s. 131).

⁷ Edebi gazetecilik tanımının kavramsallaştırılmasına Tom Wolfe, Norman Sims ve Mark Kramer, önemli katkılar yapmışlardır. İlk kapsamlı çalışmalardan bir tanesi akademisyen, yazar ve gazeteci olan Tom Wolfe'un *New York Magazine'* de yazdığı birtakım makale ve 1973 yılında *Yeni Gazetecilik* adıyla çıkardığı antolojik yapıttır (Erdem, 2016, s. 133). 1995'te Norman Sims ve Mark Kramer, edebi gazeteciliğe, *Amerikan Kurgu Dışının En İyi Derlemeleri* isimli yapıtlarını yazmışlardır. İyi antolojiler ve kurgu dışı anlatı koleksiyonları o zamandan beri düzenli olarak çıkarılmıştır. Norman Sims'in klasik antolojisi olan *The Literary Journalists*, ilk yıllarda edebi gazetecilik yapan birçok insan için temel kaynak olmuştur (Connery, 2010, s. 114).

⁸ Edebi gazetecilik kavramının, Batı literatüründe, özellikle Amerika'da 19. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak üretilen yapıtlar için yoğun biçimde kullanılmaya başlandığını söylemek mümkündür. Bu dönemde, edebiyatta ortaya çıkan gerçekçilik akımı ile yine bu dönemde temelleri atılan modern gazeteciliğin kesiştiği alanın, edebi gazetecilik kavramının beslendiği ve geliştiği yer olduğunu söylemek mümkündür (Erdem, 2016, s. 131).

⁹ Öte yandan Steen Steensen kaynak seçiminde dikkat edilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır. Edebi gazetecilikte kaynakların, çatışma, dönüm noktası, kendi durumunun farkında olan kişilerle birlikte iyi hikâyelere sahip olması önemlidir. Steen Steensen, edebi gazetecilerin en iyi hikâyeyi bulmak için seçmeler yaptıkları konusunda bilgi sahibi olduğunu ifade etmektedir. Ancak Steensen, seçmelerde insanların özel yaşamlarını konu etmeyi etik olarak doğru bulmadığını da eklemektedir (Larsen ve Hornmoen, 2013, s. 85-86).

en iddialı gazetecilik türlerinden biri olmaktadır. Bu nedenle gerçeği, eşsiz bir açıdan göstermek için hayal gücünün rolünü tartışmaya davet etmektedir (Morton, 2018, s. 94- 95). Edebi gazeteciliğin gerçeği gösterme işlevi ve pratiği onu, ticari kaygılar güden bu nedenle de okuyucuya ve topluma karşı olan sorumluluğunu göz ardı eden gazetecilik pratiğinden ayırmaktadır. Örneğin Arnon Grunberg, modern gazeteciliği ticari amaçlarla güdüldüğü, üstünkörü ürettiği, sadece skandallar ve aldatmacalara odaklandığı için eleştirmektedir. Grunberg, propaganda ve gazetecilik arasında ilişki olduğunu düşünmektedir ve gazeteciliğinin bu formuyla ilgilenmektedir.

Edebi gazetecilikte önemli bir diğer şey de konu seçimidir. Norman Sims, edebi gazetecilerin karmaşık ve zor konulara yönelerek anlatının çelişki ve karmaşıklığa izin veren bir sesle söylenmesi gerektiğini savunmaktadır. Sims, edebi gazetecilerin gerçeklerden daha çok üslup güzelliğini seçtikleri, rapordan daha çok yazmayı umursadıkları, gösterişli, kendine hizmet eden gazeteciliğin nesnel kurallarını üretmeye yöneldikleri gibi iddiaları reddetmektedir (Dowling, 2016, s. 55).¹⁰

Edebi gazeteciliğin önemi, içeriğinden gelmektedir. Bu nedenle metnin biçiminin farklılaşması mümkündür ve bu, metinden metine değişen biçimsel farklar, yapının edebi gazetecilik metni olmadığını ifade etmemektedir. Çağdaş edebi gazetecilerin, kendi öznellikleri ve doğrulukları arasındaki gerginliği azaltmak için benimsedikleri birçok taktikten biri de veri topladıkları ve yazdıkları süreçte oldukça açık görünmeleridir. Edebi gazeteci, konuyla olan ilişkisini değerlendirerek her şeyi bilme iddiasını, her şeyi bilen birinci şahsı bir kenara bırakmaktadır. Okuyucunun gerçekleri yorumlamasına izin vermek amacıyla kişisel önyargıları metin aracılığıyla göstermeye çalışmaktadır (Palmer, 2010 s. 89).¹¹

Edebi gazetecilik metninin edebi niteliğini yalnızca metaforlar ve şiirsel dil değil, aynı zamanda diyalog, geriye dönüş tekniği ve özetlerin de yansıttığı ifade edilebilir. Anlatı çok katmanlı olduğu için, insanlığın yenilgilerini ve zaferlerini, zevklerini ve kaygılarını bir karakterin eylemleriyle betimleyebilir, anlatı çerçevesinde sunabilir. Tom Wolfe, bunun diyalog oluşturma, sahne sahne inşa etme, bakış açısı sunma ve

¹⁰ Sims'ın reddettiği iddialar, edebi gazeteciliğin amaçlarının yanlış anlaşıldığının da bir göstergesidir. Metnin nesnel ya da öznel olması, biçimi ve içeriği de bu tartışmalardandır. Edebi gazetecilik tartışmalarında biçim ve içerik bazen karışmaktadır. Bu durum ise nesnel ve öznelin gerçekten ne anlama geldiği konusunda bir yanlış anlamaya neden olmaktadır. Fiona Giles ve William Roberts, bu kavramları açıklığa kavuşturmakta ve anlatıcının durumu hakkında akıl yürütmeyi, muhabirin dünyayı anlama ve yanıtlama yöntemiyle ilgili kuramlarla birleştirerek sorunsallaştırmaktadırlar. Gilles ve Roberts, üçüncü kişiye bir hikâye anlatılsa bile yanıltıcı hedefin arkasında öznel yaklaşımların olduğunu göstermektedirler. Dolayısıyla metnin birinci kişi veya üçüncü kişi ağızdan anlatılmasına bakılmaksızın her şekilde edebi gazeteciliğin anlaşılması gerektiğini savunmaktadırlar. Gilles ve Roberts, ayrıca öznelin anlatıda farklı düzeyde bulunabileceğini savunmaktadırlar. Gilles ve Roberts kalıbın görünümünü ve yöntemini birleştirmektedirler. Böylece metin, öznellik ve nesnellik arasındaki değişken ölçeğe yerleştirilebilmektedir (Aare, 2016, s. 107-108). Gilles ve Roberts'ın öznellik ve nesnellik ile birinci kişi ağızdan ve üçüncü kişi ağızdan anlatıma olan yaklaşımları edebi gazeteciliğin uygulamalarındaki çeşitliliği ifade etmektedir. Gilles ve Robert, bu yaklaşımlarıyla edebi gazeteciliği biçimsel olarak kısıtlayan eleştirilere de önemli yanıtlar getirmektedirler. Gilles ve Roberts'ın yaklaşımları edebi gazeteciliğin biçimsel olarak kısıtlanmasına gereksinim duyulmadığının göstergesidir.

¹¹ Edebi gazeteci, okuru bu yöntem ile metin içerisine dahil eder ve onun haber içeriğini tüm taraflarıyla görmesini sağlar. Okur, bu türde alımlama ve yorumlamasıyla metnin merkezinde yer almaktadır.

durum ayrıntılarının açıklanması olarak kurulduğunu belirtmektedir. Bu unsurlar, gerçek insan temelli karakterleri canlandırmak için kullanılan sosyal gerçeklikten gelmektedir (Passos vd, 2010, s. 31- 32).

Bunların yanı sıra edebi gazeteciliğin örgütsel dinamiklere yoğunlaşması gerektiği de edebi gazeteciliğin savunuları arasındadır. Bu da edebi gazeteciliğin harekete geçirme dinamiğinin olduğu anlamına gelmektedir. Yani edebi gazeteciliğin yalnızca olay sunumu yapmadığını aynı zamanda toplumsal bir dinamik oluşturmayı amaçladığını göstermektedir.

Edebi gazeteciliğin, yukarıda belirtilenlere ek olarak raporlama sistemine uygun olması yani veri sunması ve gerçekliği bir disiplin içerisinde vermesi de vurgulanması gereken önemli özelliklerindedir. Edebi gazetecilik göstergeleri, ödül kazanan raporlamalara sıklıkla uygulanan ölçütlerle tutarlıdır. Norman Sims'e göre bu göstergeler, rapor etmek, düzyazılardaki karmaşık yapılar, kesinlik, düşünceler, güvenilirlik, bir hikâyenin sembolik gerçeklerine yoğunlaşmayı içermektedir (Maguire, 2011, s. 56-57).

Edebi gazeteciliğin ele aldığı olay üzerine derinlemesine incelemeler yaparak bilgilenmesi ve ayrıntılı bir okuma yapma fırsatı sunmasının yanı sıra, ilgili konu hakkında merak edilenlerin yanıtlarını da vererek okuyucunun gereksinimlerini giderdiğini söylemek yanlış olmamaktadır. Edebi gazeteci, metni edebi bir formda sunarak, olay sunumu boyunca okuyucuyu uyanık tutmaktadır. Edebi gazetecilik metinlerinin haber değeri taşıdığı dikkate alındığında, edebi gazetecinin vermek istediği mesajın okuyucu tarafından alınması da yüksek düzeyde gerçekleşmektedir. Edebi gazetecilik çalışmalarının merkezinde yer alan dürüstlük, edebi gazetecinin ana karakteriyle kurduğu ilişkiden gelmektedir. Edebi gazeteci, hakkında yazdığı bireyin kafasına girmektedir. Haber merkezli muhabirlikte, kaynakla olan ilişki daha farklıdır. Bu ilişkide, kaynak kamuya açıklanırken çıkarlara karşı korunmasını dengeleyen etik ve yasal yaklaşımlar vardır. Ancak edebi gazeteci için bilgi kaynağı, işin ana kişisiyle görüşülmediği sürece hikâyenin konusu olarak kalmaktadır. Ayrıca gazeteci, ağır basan bir kamu yararı yetkisine sahip değildir. Kahramanı bir süperstar, politik bir ünlü ya da hiç kimse olmasa da samimi bir gazetecilik olarak edebi gazeteciliğin gereksinim duyduğu şeyi Walt Harrington, "bir çeşit istilacı görüşme" ve konuya "coşkulu katılım" olarak adlandırmaktadır (Cumming, 2014, s. 75- 76).

Tüm söylenenlere ek olarak, edebi gazetecilik metinleri ile okuyucu arasındaki güçlü etkileşimin edebi gazeteci ile metin arasındaki ilişkiden beslendiğini ifade etmek yanlış olmayacaktır. Edebi gazeteci, araştırma sürecinde metnin bir parçası olmaktadır. Bu durum ise ele aldığı toplum ile arasındaki geleneksel gazetecilik

formlarını kaldırarak başka bir gazetecilik biçimi olan edebi gazeteciliğin formlarını uygulaması ile gerçekleşmektedir.¹²

Amerikan Edebi Gazeteciliği

Amerika’da edebi gazetecilik “Yeni Gazetecilik” olarak gelişmiştir. Bu ülkede üç kez yeni gazetecilik yaşanmıştır. 1830’larda yaşanan ilk deneyim, ucuz basın (Penny Press) dönemi olarak adlandırılmaktadır. İkincisi 1890-1910 arası yaşanan sarı basın (Yellow Press) döneminde, üçüncüsü ise 20. yüzyılın ikinci yarısının başlarında yaşanmıştır. Edebi boyut, ucuz basın ve sarı basın dönemlerinde de kullanılmıştır. Bu dönemlerde ön plana çıkan belli isimler gazeteciliğe yön vermiştir.¹³ Ancak Campbell, yeni gazeteciliğe Amerika’da 1890’ların ortalarına kadar başvurulmadığını belirtmektedir (Özer, 2013, s. 37).

Ucuz gazetelerin temel kitlesi, fabrika işçileri olmuştur. Amerika’da endüstri devrimi, 19. yüzyılın başlarında başlamıştır. Böylece fabrikada çalışmak için göçler başlamıştır. Şehirlerdeki bu yeni sınıfın çoğu 1830’larda okumayı öğrenmiştir. Ancak gazete içeriklerinin kendilerine uygun olmaması ve yaptıkları iş dolayısıyla gazete okumaya yönelmemişlerdir. Benjamin Day, *New York Sun* gazetesi ile ilk defa yeni bir okuyucu kitlesine seslenmiştir (Özer, 2012, s. 390). Amerika’da ilk ucuz gazete bir Penny’ye satılan ve kısa hikâyeleri ile bilinen *The Cent*’tir ama Amerika’nın ilk başarılı ucuz gazetesi, 1833’te Benjamin Day tarafından çıkarılan *New York Sun*’dur (Ward, 1997, s. 138).¹⁴

Ucuz basın¹⁵ hikâyeleri çoğunlukla popüler kurguya doğru yükseliş olduğunda görülmüştür. Birçok Amerikan yazarı, 1830’lardan sonra çalışmalarından bir kısmını yayımlamak için düzenli olarak yayımlanan basına yönelmiştir. Yüzyılın ilk on yılından bu yana günlük ve haftalık gazeteler, yazarların halkın kanaatinden önce isim

¹² Bu konuda, Gay Talese’nin yaklaşımını ifade etmek önemlidir. Gay Talese, edebi gazeteciliğin yükselişini modern gazetecilik tarzıyla, retorik amaçlarla, tarafsızlıkla ve edebi gazetecilik metinlerinin konuya ve okuyucunun öznelliklerine karşı yabancılaşmaya karşı olan vurgusuyla ilişkilendirmektedir. Bu nedenle Amerika’da, 1890’larda ortaya çıkan anlatı gazeteciliği (narrative journalism), anaakım, olgusal ya da nesnel haberlere bir karşı koyma ve direniş sağlamıştır. Gazeteci ise edebi gazetecilik aracılığıyla “nesnelleşmiş öteki” ile bağ kurarak kendi hikâyesinin içine sızmıştır (Alexandr, 2009, s. 62).

¹³ Örneğin, Benjamin Day ucuz basın dönemine, Charles Dana ucuz basınla sarı basın arasında kalan döneme (1860’lar ve 1870’ler), Joseph Pulitzer ve William Randolp Hearst de sarı basın dönemine damga vurmuşlardır.

¹⁴ Benjamin Day, 1830’lar ve 1840’ların devrimci çizgide duran gazete editörlerinin ilkidir. New York matbaası sahibi Day, işleri bozulmaya başladıktan sonra roman tarzında gazete çıkarmayı denemeye karar vermiştir. İlk baskısı 3 Eylül 1833’de yapılan *New York Sun*, önce halka ulaşan, herkesin fiyatını ödeyerek erişebileceği bir gazete olarak çıkmış ve günün tüm haberlerini vermenin yanı sıra reklam için de avantajlı bir ortam sağlamıştır. Birkaç ay sonra *Sun*, günde beş bin kopya ile şehirdeki en büyük tirajı yapmakla övünmeye başlamıştır. Day’in ucuz gazetesi, gerçeği yaymak için hiçbir nesnel formu gerekli görmemekte, edebi deneme ve eğlence için alan sağlamaktadır. Ucuz gazete okuru içinse hikâyelerin gerçek ya da kurgu olması neredeyse hiç önemli değildir.

¹⁵ 1830’lar ve 1840’larda kuruşluk kâğıtlar da denen ucuz basın, günlük gazetelerde, edebiyat ve gazetecilik formları arasında bir akışkanlık başlatmıştır. Altı kuruşluk gazeteler, seçkin, sansasyonel özellikli ve aşırı ilgi çeken insan hikâyeleri içermektedir. 1833’te kurulan Benjamin Day’in *New York Sun*’u gibi hızla artan okuyucu kitlesi ve aşırı kârın yanı sıra politika ve ekonomiye odaklanan birçok New York gazetesi de kurulmuştur. Önceki gazetelerin aksine kuruşluk gazeteler, haberlerdeki şartırcı uydurmaları özel amaçla yapmışlardır (Roggenkamp, 2005, s. 1-2).

ve baskı yapmaya başlamak için dahil olmayı amaçladıkları ilk ortam olmuştur. Ama yeni yayıncılık endüstrisi akımı, kurgu yazımı hakkındaki eski amaçların bazılarını bozmuştur. İçerisinde Edgar Allan Poe'nun da olduğu dönemin bazı yazarları, gazetenin ritmine uyum sağlamışlardır ve kaynağına nasıl dokunacakları hakkında çalışmışlardır (Roggenkamp, 2005, s. 2- 3).

Sarı basın, New York şehrinde 19. yüzyılın sonlarında ortaya çıkmıştır (Campbell, 2003'ten aktaran Özer, 2013, s.50). 19. yüzyıl boyunca New York City'nin gazeteleri, Park Row denen bir sokakta yer almaktadır. Burası büyük, küçük gazetelerin olduğu bir yerdir. Bu nedenle "Newspaper Row" da denmektedir. 19. yüzyılın sonunda hem Amerikan gazeteciliğini hem de edebiyatını değiştiren üç önemli gazete de bu sokakta kurulmuştur. Bu gazeteler, *World*, *Sun* ve *Journal*'dır. Editörü Charles Dana olan *Sun* gazetesi, 1868 yılından başlayarak Newspaper Row'da bulunmaktadır. Ama Sarı Basın dönemine damga vuran asıl isimler Joseph Pulitzer ve William Randolph Hearts'tür.¹⁶

1890'da Newspaper Row'a gelen editör Joseph Pulitzer, burada herkesin hayranlık duyduğu büyük bir bina inşa etmiş ve burası, *World* gazetesinin genel merkezi olmuştur. *World*, kısa sürede şehrin en olağanüstü gazetesi olmuş ancak bu durum, *World*'den daha yeni ve gündün güne daha muhteşem olan *New York Journal*'ın William Randolph Hearts tarafından kuruluşuna kadar sürmüştür. *World*, *Sun* ve *Journal*, bina yapmaktan daha önemli şeyler üretmişlerdir. Bu gazeteler, 19. yüzyılda "yeni gazetecilik" denen, haberleri anlatmanın yeni bir yolunu geliştirmişlerdir. Yeni gazetecilik; yenilikçi, ticari, sansasyonel bir dramatik röportaj tarzıdır. 1887'de Matthew Arnold tarafından üretilen "yeni gazetecilik", Pulitzer tarafından önce St. Louise'de ardından da New York'ta uzun yıllar savunulmuştur. Bugün bile birçok editör ve muhabir yeni gazeteciliğin hem eğlenceli hem de olgusal olduğuna inanmaktadır. Ama yeni gazetecilik için ideal olan eğlence, edebiyat ve gazetecilik arasında oluşturulmuştur. Tarihçi Michael Schudson, 1890'larda iki gazetecilik sisteminin kullanıldığını açıklamaktadır: Hikâye modeli ve enformasyon modeli. *World*, *Sun* ve *Journal* ise haberleri karakterlerin gözünden, olay dizisi, sahne, diyalog, çarpıcı ilerleme ve diğer edebi öğelerle anlatmaktadır (Roggenkamp, 2005, s. xi- xiii).

Geliştirdikleri "Sarı Gazetecilik" denen yeni tarzla *World* ve *Journal*, geniş bir okuyucu kitlesine ulaşarak, haberi hikâyeleştirme eğilimine başlamışlardır. Haberlerin hikâyeleştirmesi, sansasyonelliğin başlamasına neden olmuştur. 1897

¹⁶ Yeni gazeteciliğin temsilcisi Joseph Pulitzer ve William Randolph Hearts, birlikte ülkenin ilk kitlesel tirajlı gazetesini üretmişlerdir. Pulitzer'in *New York World*'ü ile Hearts'ın *New York Journal*'ı, en popüler kitlesel tiraja sahip gazeteler olmuşlardır (Schudson, 2003'ten aktaran Özer, 2013, s. 50). Bu gazeteler, daha önce hiç görülmemiş şekilde sansasyonel getirmiştir. Bu dönemde skandallar, basında yer almaya başlamıştır (Sandman vd.'den aktaran Özer, 2013, s. 50). Pulitzer ve Hearts, ucuz gazeteciliğin insan ilgisine dayalı haberciliğiyle, yandaş basının saldırı kampanyalarına dayalı haberciliğini bir araya getirerek yeni bir gazetecilik türü olan "sarı basın"ı ortaya çıkarmışlardır (Sandman vd.'den aktaran Özer, 2013, s. 51).

yılının Haziran ayında New York'un Doğu Nehri'nde ceset parçaları görülmüştür. *New York Journal*'ın yayıncısı Hearts, araştırmacı gazetecilerden bir ekip kurarak bu olayı aydınlatmaya çalışmıştır. Gazeteciler, katilin kimliğini ortaya çıkarmakla kalmamış, suçlunun evlilik dışı ilişkisini ve birtakım skandalları da ortaya çıkarmışlardır. Bu olayla birlikte sarı gazetecilik de gerçek anlamda ilk başarısını kazanmıştır.¹⁷

Sarı gazetecilik altın çağını, 1890'ların sonlarında yaşamıştır.¹⁸ Bu gazeteler için sarı basın denilirken, bunlar arasında "kıdemli sarı" (senior yellow), "genç sarı" (younger yellow) gibi isimlerle anılanlar da olmuştur (Campbell, 2003'ten aktaran Özer, 2013, s.52). 19. yüzyıl sonlarına doğru artık, *World* ve *Journal* birbirinden farklı olmayan gazetelerdir. İkisi de teknolojiye yatırım yapmış ve büyük şirketler olmayı başarmışlardır. Gürültü koparan manşetler, büyük puntolar, renkli mürekkepler ve çizimler okuyucunun dikkatini sürekli suç, cinsel çağrışımlar ve şiddete yönelterek onları etkilemişlerdir (Kaplan, 2011, s. 69).¹⁹

Meldan Tanrısal (1990b, s.179), yeni gazeteciliğin 1960'larda bir toplumsal huzursuzluk devresinde ortaya çıktığını belirtmektedir.²⁰ Bu dönemde pek çok genç yazar, gazetecilik üslubunun yaratıcılığı kısıtlamaya başladığına inanmaktadır. 1960'ların gazete muhabirleri Wolfe, Breslin, Thompson ve Herr kendi konularıyla ilgilenmelerini kısıtlayan kural ve formüllerle karşılaşmışlardır. Böylece geleneksel gazeteciliğin 1960'larda açığa çıkan eksiklikleri, yeni gazeteciliğin yükselmesinde

¹⁷ "Sarı Gazetecilik" kavramını ilk kullananın kim olduğu konusunda farklı düşünceler olsa da çoğu araştırmacı, *Press*'ten Ervin Wardman'ın *World* ve *Journal* için "Sarı Gazetecilik" kavramı kullanan ilk gazeteci olduğunu söylemektedir. Richard F. Outcault'un New York'un kenar mahalle çocuklarını anlattığı karikatürdeki ünlü ve yaramaz çocuğa *World*'ün renk uzmanları sarı bir önlük eklemiştir. Böylece "Sarı Gazetecilik" ismini, *World*'ün Pazar baskısındaki "Sarı Çocuk" adlı bu popüler karikatürden almıştır. Karikatürde sarı renk kullanılmasının nedeni ise alışılmıştan farklı bir renk kullanarak daha fazla insanın gazeteyi satın almasını sağlamaktır. Karikatürün çizeri Outcault, Hearts'ün daha fazla maaş verme teklifini kabul ederek *Journal*'a geçmiştir. Pulitzer ise George B. Luks ile karikatür çizmesi için anlaşmıştır ve biri *World*'de diğeri *Journal*'de iki tane "sarı çocuk" dolaşmaya başlamıştır (Kaplan, 2011, s. 67). İkisi arasındaki rekabet, "Pulitzer-Hearts tirajı yarışı olarak sembolize edilmiştir. Bu savaşa ise "Sarı Gazetecilik" adı verilmiştir. 1897'de *World* ve *Journal*, sabah ve akşam baskısı yapmakta ve pazar eki vermektedir. Bu dönemde iki gazetenin satış rakamları 600-700 bin civarında seyretmektedir (Özer, 2013, s.51)

¹⁸ Halkın bu gazetelere aşırı ilgi göstermesi, suç ve sansasyon barındıran haberlerden kaynaklanmaktadır. *World*'ün baş sayfa haberleri genellikle "Her Şey Bir Kadının Aşkı İçin", "Bir Gelin Ama Bir Eş Değil", "Bir Annenin Korkunç Suçu", "Aşk ve Soğuk Tutku" gibi merak uyandıran ve dedikodu içeren başlıklardır. *Journal*'ın manşetleri de benzerdir: "Asılması İçin Yalvaran Katilin Tüyler Ürperten İtirafı", "Kadınların Aşk İçin Yaptığı Tuhaf Şeyler" gibi okuyucunun merakını arttıran manşetlerdir (Kaplan, 2011, s. 68).

¹⁹ Sarı gazetecilik, saygın gazetelerin hedeflemediği kitlelerin haberlere ulaşmasını sağlamış böylece gazete okuyan insan sayısının artmasında katkıda bulunmuş, daha önceleri tartışılmayacağı düşünülen bazı konuları toplumsal değişmeyi tetikleyebilecek kadar güçlü bir etkiyle gündeme getirmiş ve "röportaj" gibi bazı modern gazetecilik tekniklerinin kullanılmasına katkıda bulunmuştur (Kaplan, 2011, s. 74). 20. yüzyıla geçilirken, gazeteler anlaşılır biçimde daha az sansasyonel olmaya başlamıştır. Hâlâ insan ilgisine dayalı habercilik yapılmaktadır ancak gürültülü patırtılı başlıklar az kullanılmaktadır (Özer, 2013, s. 52). Charles Henry Brown, 20. yüzyılın başlarında New York'un nüfusunun yaklaşık 2.800.000 ve günlük gazetelerin toplam tirajının ise 2.000.000 olduğu bilgisini vermektedir (Kaplan, 2011, s. 73).

²⁰ Yeni gazeteciliğin oluşumunu hazırlayan bazı etkenlere bakmak gerekirse, Kennedy yönetiminin ilk zamanlardaki canlılığı, "İnsan Hakları" hareketinin başarısızlığı, karşıt kültürün oluşması, uyuşturucular, ayaklanmalar ve şehirlerdeki karışıklıklar olduğu söylenmektedir. Basın idarecileri, 1950'li yılların sonlarında ve 1960'lı yılların başlarında, gazetecilik okullarına yapılan kayıtların üniversitelerin diğer bölümlerine yapılan kayıtlar oranında yükselmediğinden endişelenmiştir. Gazeteciliğin eski göz kamaştırıcılığı kalmamış, gençlerin gazeteciliğe ilgisi azalmış ve gazeteciliği sıkıcı görmeye başlamışlardır. Bunun yanı sıra ekonomik baskılar da gazete sayısını azaltmıştır.

etken olmuştur (Tanrısal, 1990b, s. 181- 182). Tom Wolfe, 1972'de *New York Magazine*'de, aynı süre içerisinde yapılan deneme, icat etme ve kaydetmeyi yeni gazetecilik olarak adlandırmaktadır (Anderson, Downie Jr. ve Schudson, 2016, s.49). 1960'ların ABD'si, kenar mahallelerde yaşananlar ve Vietnam savaşı nedeniyle politik, sosyal ve kültürel aşırılıklara tanık olmaktadır. Amerika'daki bazı yayınlarda, 1960'larda geleneksel gazetecilik uygulamalarına karşı "Yeni Gazetecilik" denen bir tepki gelişmeye başlamaktadır. John Hollowell, Amerika'da gerçeğin değişmesine, geleneksel gerçekçi romandan daha yakından ilgilenen anlatılara gereksinim duyulduğunu söylemektedir. Bunun sonucu olarak Truman Capote, Norman Mailer ve Tom Wolfe tarafından çeşitli toplumsal girişimleri hesaba katan bir tür olarak "Yeni Gazetecilik" uygulanmaya başlanmıştır (Calvi, 2010, s. 64).²¹

Yeni gazetecilik²², 1960 ve 1970'lerde Tom Wolfe, Norman Mailer, Truman Capote, Gay Talese, Jimmy Breslin ve Willie Moris gibi yazarlarla tanınmıştır. Wolfe, bu yeni türü "doyurma muhabirliği yapmak" olarak tanımlamaktadır. Gay Talese, bakış açısını söyleyerek sunmaktan çok karakterler üzerine kurduğu iç monologları kullanmaktadır. Bazı yeni gazetecilerin, bir grubun resmini temsil ettiğine inandıkları şey, betimlemek için karışık karakterler kullanmaktır. Bu yaklaşım, bireysel merak ve alışıl gelmişlik arasındaki boşluktan kaçınmaktadır (Hynds, 1980, s. 174- 175).

Edebi gazetecilik tanımının kavramsallaştırılmasına yönelik yapılan ilk kapsamlı çalışmalardan biri, akademisyen, yazar ve gazeteci olan Tom Wolfe'un manifesto niteliğindeki *New York Magazine*'de yazdığı bir dizi makale ve ardından 1973 yılında "Yeni Gazetecilik" adıyla çıkardığı antolojik metindir.²³ Tom Wolfe, edebiyat ve

²¹ 1960'lı yıllarda Amerika'daki toplumsal ve kültürel çalkantılar, gazeteciliğin geleneksel haber yöntemleriyle yansıtılamayacak derecede karmaşıklaşmaktadır. Buna bir tepki olarak edebiyat ve gazetecilik bir araya gelmekte ve toplumda karşılık bulan yapıtlar ortaya çıkmaktadır. Akademisyen ve gazeteci olan Tom Wolfe'un kendi deyimıyla "yeni gazetecilik" olarak tanımladığı edebi gazeteciliğin bazı tanım ve kuramları bu süreçte oluşmuş ve başta Norman Mailer, Truman Capote ve Gay Talese gibi yazarlar olmak üzere başarılı örnekler vermiştir (Erdem, 2016, s. 131).

²² Muhabirlerle başlayan yeni gazetecilik, *Esquire* gibi edebi gösterişli dergiler için yapılmıştır. *New York Herald Tribune*, yeni gazeteciliğe günlük gazetelerdeki pazar eki dergileri gibi başlamıştır (Anderson, Downie Jr. ve Schudson, 2016, s. 49).

²³ Robert Augustin Smart, 1985'te yazdığı *The Nonfiction Novel* yapıtının, ilk edebi gazetecilik metni olduğunu belirtmektedir. Smart, yapıtının ilk kurgusal olmayan roman olarak iddia edilen 1965'te yayımlanan Truman Capote'nin *Soğukkanlılıkla* yapıtından daha önce yazıldığını söylemektedir. John Hollowell'in *Fact and Fiction: The New Journalism and The Nonfiction Novel*'i de yazılan ilk yapıtlardan biridir. Bu metin, ABD'de yeni gazeteciliğin yükselişini ve Amerikan popüler edebiyatını geliştiren Tom Wolfe ve Hunter S. Thompson gibi gazetecilerin etkisini araştırmaktadır. Hollowell, çalışmasında Yeni Gazetecilik ve kurgusal olmayan roman arasındaki ilişkiyi anlatmaktadır. Mas'ud Zavarzadeh'in *The Mythopoetic Reality: The Postwar American Nonfiction Novel* bir diğer önemli eleştirel çalışmadır. Kurgusal olmayan romanın üçüncü temel metinlerden biri de Ronald Weber'in *The Literature of Fact* yapıtıdır. Eleştirmen Zavarzadeh gibi Weber de kurgusal olmayan edebiyatın, ne romanın yerini almaya ne de gerçek ve kurgu arasındaki ayrımları yok etmeye çalıştığına inanmaktadır. Yeni Gazetecilik tanımlamaları arasında Gay Talese, *Note to Fame and Obscurity* metninde basit ve doyurucu bir yaklaşım sunmaktadır. Gay Talese, Yeni Gazeteciliğin kurgu gibi okunduğunu ancak kurgu olmadığını, kanıtlanabilir gerçekler ve kesinlik sunduğunu, alıntı verdiğini söylemektedir (Tanrısal, 1990a, s. 108- 110).

gazeteciliğin bileşkesi olarak ortaya çıkardığı kavramı “yeni gazetecilik” olarak tanımlamış²⁴ ve kitabına bu ismi vermiştir (Erdem, 2016, s. 133).²⁵

Bulgular, Değerlendirme ve Sonuç

Bu çalışmada, Upton Sinclair’in *Şikago Mezbahaları*, Gay Talese’nin *Komşunun Karısı* ve Truman Capote’un *Soğukkanlılıkla* yapıtları edebi gazeteciliğin dokuz özelliğine göre çözümlenmiştir. Çözümlemenin sonucunda üç metnin de belirtilen edebi gazeteciliğin tüm özelliklerine uyduğu, metinlerin içerisinden yapılan alıntılar ile kanıtlanarak sunulmuştur. Edebi gazeteciliğin içeriğinin çözümlenmesi amacıyla eklenen işlevsel metin ve metinde hangi değerler desteklenmiş, yıkılmış ve hangi yeni değerler öne sürülmüştür kategorilerine göre bakıldığında üç yapıt da bu kategorilere uygun içerikler vardır. Aşağıda kategorilere yönelik karşılaştırmalı açıklamalar yapılmıştır. Ancak boyutun uzaması dolayısıyla her kategoriye örnekler verilmemiştir.

Metinler, edebi gazeteciliğin dokuz özelliğine de uymalarına karşın, uygulama biçimleri açısından birbirlerinden farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar, biçimsel olmakla birlikte edebi gazeteciliğin çeşitli uygulama biçimleri olduğunu da göstermektedir. Üç metin sahne sahne tasarım özelliğine göre karşılaştırıldığında, sahne sahne tasarımının üç farklı şekilde uygulandığı görülmektedir.

Upton Sinclair, *Şikago Mezbahaları* yapıtında sahne tasarımlarını doğrusal bir düzlemde kurmaktadır. Metin, üç bölümden oluşmaktadır. Her bölümde iki sahne vardır. Birinci bölüm, göç ve iş bulma sürecini, ikinci bölüm ailenin yerleştikten sonra karşılaştıkları sorunları ve yaşadıkları zorlukları ve bununla birlikte değişen yaşamlarını, üçüncü bölüm ise gelişen olaylar sonucunda aileden birçok kişinin ölmesini ve Jurgis’in sosyalizm ile tanışmasını anlatmaktadır. *Şikago Mezbahaları* yapıtının sahne tasarımları serim, düğüm ve çözüm düzleminde kurgulanmıştır. Diğer metinlerin farklı sahne tasarımları kullanması gibi bu metnin de sahne tasarımlarının doğrusal bir zaman dilimi içerisinde sunulması metnin amacına uygundur. Sinclair, bir ailenin yıkımını ve bir bireyin (Jurgis) bu yıkımdan kendini var etmesini anlatmaktadır. Metnin politik ve toplumsal bazı konuları ele almış olması da

²⁴ Edebi gazetecilik çalışmalarında tanınmış ismi Prof. Dr. Norman Sims, edebi gazetecilik alanının kuramlarını ve kavramlarını daha da geliştirmiş, 1984 yılında çıkardığı *Edebi Gazeteciler* adlı antolojik yapıtların giriş bölümünde yer vermiştir. Daha sonra 1994 yılında kendisi gibi gazetecilik alanı profesörlerinden Mark Kramer ile birlikte, seçkilerden oluşan *Edebi Gazetecilik* kitabını çıkararak alana katkıda bulunmuşlardır (Erdem, 2016, s. 133).

²⁵ Yeni gazeteciliğe önemli katkılar yapan Tom Wolfe (1973, s. 37), yeni gazeteciliğin ortaya çıkışı ve ilk edebi gazetecilik metnini yazan Truman Capote ile ilgili şunları söylemektedir: Capote, “In Cold Blood”u *The New Yorker*’da yayımlamaya başladığında, 1965’te magazin gazeteciliğinin durumu romanın durumu kadar zayıftı. Romanın 18. ve 19. yüzyılda karşılaştığı sakıncaların benzeriyle Yeni Gazetecilik de karşılaşır. Bu yeni form her durumda, yüzeysel, kısa ömürlü sadece eğlence için yapılan, ahlâki sorumsuz olarak görülür. Bunlar anlaşılabilir argümanlardır.

sahne tasarımlarının kurgulanışında seçilen yöntemin uygun olduğunu göstermektedir.

Bu açıdan bir örnek vermek yararlı olacaktır: Birinci sahnede Litvanyalı ailenin Şikago'ya göçü ve yerleşmesi anlatılmaktadır. Ona, üvey annesi Teta Elzbieta, onun altı çocuğu ve erkek kardeşi Jonas ile birlikte yaşamaktadır. Ona'nın nişanlısı Jurgis, Amerika'da insanların günde üç ruble kazandığını duyar. Jurgis, Amerika'da Ona'yla evlenmeyi ve zengin olmayı düşünmektedir (Sinclair, 2017, s. 29). Yaz geldiğinde hep birlikte Amerika'ya giderler. Şikago'yu tercih etmelerinin nedeni ise Jonas'ın mezbahalarda zengin olan bir arkadaşının olmasıdır. Onlara, Ona'nın kuzeni Marija da katılır. Grupta beş yetişkin, altı çocuk, toplamda on bir kişi vardır (Sinclair, 2017, s. 30). Jurgis, bir mezbahada, kesilen hayvanların bağırsaklarını, kimse içine düşmesin diye kapakları hemen kapatılan deliklere doğru süpüreceği bir iş bulur. Jurgis, Elzbieta'nın çalışmayıp evle ilgilenmesini, Ona'nın da ona yardım etmesini ister (Sinclair, 2017, s. 51- 52). Jurgis'in ailenin geçimine ilişkin yaklaşımına metinden şu örnek verilebilir:

Ona'yı çalıştırmayacaktı; öyle bir adam olmadığını, Ona'nın da öyle bir kadın olmadığını söylüyordu. Kendisi gibi bir adamın, Jonas ve Marija ikilisinin de katkılarıyla bir aileyi geçindirememesi tuhaf olurdu. Çocukları çalıştırma fikrini duymak bile istemiyordu; Amerika'da çocukların ücretsiz gidebileceği okullar olduğunu duymuştu Jurgis (Sinclair, 2017, s. 53).

Komşunun Karısı yapıtında ise sahne sahne tasarım, farklı bir şekilde uygulanmaktadır. Talese, metnini iki bölümden oluşturmaktadır. Metinde sahne sahne tasarım, tümevarım yöntemi ile kurulmuştur. Birinci bölüm sekiz sahneden oluşmaktadır. Birinci bölümün sekiz sahnesinde en az bir kişi sahne odağına alınmış, cinsel pazarlama konusunda yaşadıkları anlatılmıştır. Sahneler ilerledikçe bu kişilerin küçük denebilecek cinsel duyguları onları cinsel pazarlamalarda rol oynayabilecek bir konuma getirmektedir. Böylece birinci bölüm ikinci bölüme doğru genişleyerek sektörlerdeki pornografiye veya topluluklardaki özgür cinsellik anlayışının örgütlenmesine doğru ilerlemektedir. Üç sahneden oluşan ikinci bölümün birinci sahnesi, az miktar parayla kurulan *Playboy* dergisinin, sektörün en çok izlenen dergisi haline gelmesi ve masaj salonlarının açılması anlatılmaktadır. İkinci sahnesinde ise cinsel özgürlüğün olduğu Sandstone topluluklardan söz edilmektedir. Üçüncü bölümde ise Talese'nin araştırma sürecindeki deneyimleri aktarılmaktadır. İkinci bölümün son sahnesi olan Talese'nin araştırma sürecinin anlatılmasıyla metnin çerçevesi oluşturulmaktadır. *Komşunun Karısı* metni sahne tasarımları açısından değerlendirildiğinde, birinci bölümün sahnelerinde yer verilen kişilerin ikinci bölümde düşüncelerini topluma sunabilecek derecede büyüdükleri ya da pratiğe

uygulayabilecek duruma geldikleri görülmektedir. Son sahnede Talese, deneyimlerine de yer vererek araştırmasındaki olumlu ve olumsuz birçok konuyu açıklığa kavuşturmuştur.

Bir örnekle konunun açıklanması doğru olacaktır: Birinci bölümün ikinci sahnesinde Diane Weber anlatılmaktadır. Diane Weber, birinci sahnede anlatılan Harold Rubin'in de yakından izlediği dergilerden birinin modeli aynı zamanda en çok beğendiği modeldir. Diane Webber'in annesi, 1928 yılında yerel bir güzellik yarışmasını kazanmış ve ödül olarak da küçük bir filmde oynamıştır. Babasıyla eşinden boşanarak Los Angeles'a taşınan bir elektrikçidir. Diane Webber de babası ile birlikte California'ya taşınmıştır. Diane Webber, yeni bir kuşak olarak tanımlanan 1950'lerin giyiminde rahatlık arayan, alımlı ve sağlıklı Amerikalı gençlerinden biridir (Talese, 1981, s. 22- 23).

Diane'in yaşamı, annesi ve babasının evleri arasında geçer. Diane'in üvey babası antreye çıplak kızlarla bezenmiş fotoğraflar asan ve on iki yaşındaki Diane, bale çalışırken aşırı ilgi gösteren bir adamdır. Annesi bu durumdan rahatsız olduğu için Diane'ı incitmiştir. Diane, liseyi bitirinceye kadar annesi ile yaşar ve sonra teyzesinin yanına taşınır. Teyzesinin evlenmesiyle oradan da ayrılır. On sekiz yaşında balerinlik yapamayacağını anlayınca dans gösterilerinde çalışmak için San Francisco'ya gider ve burada çıplaklıkla tanışır (Talese, 1981, s. 25- 26). Diane Weber'in çıplaklıkla tanışması metinde şöyle yazılmaktadır:

Dans grubundaki kızlardan biri daha fazla para kazanmak isterse birine modellik edebileceğini söyleyince düşünmeye başladı. Berkeley üniversitesinde öğretim görevlisi olan bir profesör çıplak fotoğraflarını çektiği kızlara birkaç dakikalık bir süre için yirmi dolar para veriyordu (Talese, 1981, s. 27).

Truman Capote'un *Soğukkanlılıkla* yapıtı ise dört bölümden oluşmaktadır. Metindeki sahneler, metnin yazılış amacına uygun bir yapı içerisinde verilmektedir. Örneğin birinci bölümde üç sahne vardır. Birinci sahne cinayete kurban giden Clutter ailesini, ikinci sahne katil Dick ve Perry'yi ve üçüncü sahne ise cinayetten sonraki ilk günü anlatmaktadır. Birinci ve ikinci sahne birimlere ayrılarak ard arda verilmektedir. Daha ayrıntılı belirtmek gerekirse, Clutter ailesinden Herb Clutter anlatıldıktan sonra katillerden biri olan Perry anlatılmakta, daha sonra Clutter ailesinden Nancy anlatılmakta ve yeniden katillerden biri olan Dick anlatılmaktadır. Bu iki sahne üçüncü sahneyle birleşene kadar bu şekilde anlatmayı sürdürmektedir. İkinci ve üçüncü bölümlerdeki sahneler de aynı biçimde kurulmaktadır. İkinci sahnede katiller ve dedektifler, üçüncü bölümde ise katiller ve kamuoyu tepkisi öbeklere ayrılarak ard arda sunulmaktadır. Sahnelerin mozaik yapıda kurulması, yazarın bilinçli bir

tercihinin sonucudur. Capote, okuyucunun katiller ve maktüllere aynı pencereden bakmasını istemektedir. Çünkü metinde yoğunlaştığı şey olayda tek suçluların katiller olmadığı gerçeğidir. Capote, Dick ve Perry'yi cinayet işlemeye götüren koşulları da sorgulamaktadır. Diğer bölümlerin sahnelerinde de bu yöntemi belirli amaçlar için kullanmayı sürdürmektedir. Örneğin, ikinci ve üçüncü bölümde katiller ve dedektifler, katiller ve kamuoyunun tepkileri ikilemleri ile katillerin soğukkanlılıklarının arkasındaki bazı psikolojik konuları, kişilerin geçmişleri ve yaşadıkları ile odak noktasına oturtmaktadır. Dördüncü bölümde ise Dick ve Perry'nin yakalanması ile olayın en büyük sorumlularının Dick ve Perry olmasıyla birlikte tek sorumluların onlar olmadığı, yaşam koşullarının belirleyici rolü de ortaya konmaktadır. İdamın çözüm olmadığı, cezaevlerinin bir gelir kaynağı olduğu da yapıtın sonunda vurgulanan diğer konulardır.

Konuya bir örnek verilebilir: Capote, birinci bölümde çatışmayı, iki sahneyi eş zamanlı kurarak yapmıştır. İki sahne aynı zaman dilimlerinde ama farklı mekânlarda geçmektedir. Zamanın ve mekânın kesişmesiyle üçüncü sahne oluşturulmuş ve birinci bölüm sonlandırılmıştır. Birinci bölümün birinci sahnesi, cinayetin yaşandığı Holcomb kasabasının anlatılması ile başlamaktadır:

Holcomb kasabası, Batı Kansas'taki yüksek buğday tarlalarının arasındadır; Kansas'ın başka bölgelerinden olanlar bu ıssız kasabadan "o uzaklardaki yer" diye söz ederler. Colorado sınırının yüz on iki kilometre doğusundaki bu kırsal bölge, göz kamaştıran parlak mavi gökyüzü ve tertemiz havası ile insana Orta Batı'da değil de sanki Uzak Batı'da ymuş izlenimi verir (Capote, 2016, s. 9).

Komşunun Karısı metni, *Soğukkanlılıkla* ve *Şikago Mezbahaları* metnlerinin aksine tek bir olay odaklı bir konuya sahip değildir. Bu nedenle, sahne tasarımlarında sahne birçok kişinin seçilen konu etrafında farklı görüşlerine yer verilmektedir. *Soğukkanlılıkla* metni ise bir olay merkeze alınarak psikolojik ayrıntıların yoğun olarak verildiği bir metindir bu nedenle sık sık geriye dönüş teknikleri kullanılmaktadır. Sahneler de buna uygun bir şekilde kurgulanmaktadır. *Şikago Mezbahaları* yapıtında ise bir dizi olay, özelde Jurgis'in yaşadıkları, toplumsal bir kesimin sesi olarak sunulmaktadır. Bu nedenle sahne tasarımları sade bir kurgu içerisinde verilmektedir. Sonuç olarak, sahne tasarımlarının üç yapıtta da değişen uygulama yöntemleri edebi gazeteciliğin sahne sahne tasarım açısından farklı uygulama biçimlerinin olduğunu göstermektedir.

Metinler, edebi gazeteciliğin bir diğer özelliği olan üçüncü kişi bakış açısı anlatımı açısından karşılaştırıldığında üç metnin de üçüncü kişi bakış açısı ile yazıldığı görülmektedir. Bu özellik için yazar anlatıcı da denmektedir. Metinler, bu ince ayırım

açısından karşılaştırıldıklarında ise bir farklılık ortaya çıkmaktadır. Gay Talese'nin *Komşunun Karısı* yapıtını diğer iki metinden ayıran şey anlatıcının yazar anlatıcı olmamasıdır. Gay Talese, üçüncü kişi bakış açısı anlatımı ile oluşturduğu metinde kendi araştırma süreci de üçüncü kişi anlatıcı tarafından anlatılmaktadır. Talese, bu süreci yazar-anlatıcı olarak anlatmamıştır. Talese, metinde yer verdiği araştırma süreci ile diğer kişiler gibi metnin malzemesi olarak yer alırken, Sinclair ve Capote için böyle bir belirleme yapmak uygun değildir, çünkü Sinclair de Capote da metin içerisinde kendilerine yer vermemişlerdir. Buna rağmen üç metinde de anlatıcı kendi görüşlerine yer vermektedir. Olayların dışında kalan ve düşünce belirtmeyen, tarafsız olan bir anlatıcı yoktur. Bu durum, edebi gazetecilik metnlerinin tarafsızlığa karşı eleştirilerinin de bir göstergesidir. Anlatıcı, kişisel görüşlerine, düşüncelerine yer vererek metnin mesajını okuyucuya etkili bir şekilde aktarmaktadır.

Metinler, edebi gazeteciliğin tam kayıt tam diyalog özelliğine göre karşılaştırıldığında üç metnin de bu özelliği uyguladığı görülmektedir. Bu özelliğin uygulanmasında *Şikago Mezbahaları* yapıtı, *Soğukkanlılıkla* ve *Komşunun Karısı* yapıtından farklılık göstermektedir. Tam kayıt tam diyalogun uygulanmasındaki önemli özelliklerinden biri, diyaloglar sırasında okuyucunun ortamı, kişileri okuyucunun zihninde canlandırması için kullanılan ayrıntılardır. İki metinde bu ayrıntılar, anlatıcı tarafından doğrudan verilirken, *Şikago Mezbahaları* yapıtında parantez içinde verilmektedir. Üç metin bu özellik açısından karşılaştırıldığında tam kayıt tam diyalogun en fazla kullanıldığı metinler sırasıyla şöyledir: *Soğukkanlılıkla*, *Şikago Mezbahaları*, *Komşunun Karısı*. *Komşunun Karısı* yapıtında tam kayıt tam diyalog diğer metinlere göre oldukça az kullanılmıştır.

Üç metinde de durum ayrıntılarına sık sık yer verilmektedir. Kişilerin durum ayrıntılarının sunumu ele alındığında, Upton Sinclair'in *Şikago Mezbahaları* yapıtındaki kişilerin giyinişlerine ve görünümüne daha fazla yer verdiği görülmektedir. Bu durumun Sinclair'in edebi gazetecilik metnindeki kişilerin görünüşleri ile metnin ele aldığı konu ile birbirini beslediği için sık sık başvurulması da etkilidir. Buna karşın Talese ise *Komşunun Karısı* yapıtında kişilerin durum ayrıntılarına yer vermekle birlikte, daha çok bu kişilerin cinsel pazarlama konusundaki düşünce ve davranışlarını ön plana çıkarmayı hedeflemektedir. Capote'un *Soğukkanlılıkla* yapıtına bakıldığında ise kişilerin davranışlarına odaklandığı görülmektedir. Bu da Sinclair'de olduğu gibi metnin ele aldığı konu ile ilişkilidir. Capote, okuyucuyu kişilerin iç dünyalarının karmaşasına götürmeyi amaçladığı için kişilerle ilgili yer verdiği ayrıntıları, onların psikolojilerine, kişiliklerine bakılabilecek noktaya kadar yer vermektedir. Üç metinde de kişilere dönük durum ayrıntılarına metnin amacına uygun olarak yer verildiğini belirtmek önemlidir. Durum ayrıntılarının metinlerde,

mekân olarak nasıl kurulduğuna bakmak gerekirse, Truman Capote'un *Sağukkanlılıkla* yapıtı cinayet olayını anlattığı için, Upton Sinclair'in *Şikago Mezbahaları* ise mezbahalardaki insanları anlattığı için mekânlara ilişkin durum ayrıntılarına pek çok kez yer vermektedir. Talese ise *Komşunun Karısı* yapıtında durum ayrıntılarına nüdist toplantıların yapıldığı Williamson'ların evinde, *Playboy* masaj salonlarının ve Sandstone yerleşkesinin anlatıldığı bölümlerde daha sık başvurmuştur.

Üç metinde de edebi gazeteciliğin en önemli özelliklerinden biri olan belgeye dayalı anlatıma yer verilmektedir. *Soğukkanlılıkla* yapıtında diğer iki edebi gazetecilik metninden farklı olarak çok sayıda mektup ve özyaşam öyküsüne yer verilmektedir. *Komşunun Karısı* yapıtında diğer iki metinden farklı olarak metnin sık sık dergiler, gazeteler ve kitaplar gibi belgelerle desteklenmesi önemlidir. Tüm bölümler ve sahneler müstehcen yayınlar ve ceza alan kişilerin yaşamları üzerine kurulmuştur. Bu nedenle metnin tümünde belgeye dayalı anlatım olduğunu belirtmek gerekmektedir. *Şikago Mezbahaları* yapıtında ise belgeye dayalı anlatımda diğer iki metinden farklı olarak tarihlere yer verilememesi dikkat çekmektedir. Sinclair, metinde belgeye dayalı anlatımı kullanmasına karşın bunu, var olan şehir, şirket, tanınmış kişi isimleri ve seçimlerden elde edilen sonuçlara, artan oy oranlarına dönemleri karşılaştırarak yapmaktadır.

Metinler, derin ve ayrıntılı araştırmalar yapmak konunun, olayın öznesi olmak özelliği açısından karşılaştırıldığında, üç yapıtın da bu özelliğe uygun olduğu görülmektedir. Ama, bu özellik konunun olayın öznesi olmak açısından *Komşunun Karısı* yapıtında metin içerisinde bir sahne olarak yer alırken *Soğukkanlılıkla* ve *Şikago Mezbahaları* yapıtlarında yer almamaktadır. Ama, üç yapıt da metin dışında yapılan araştırmalar sonucunda (yazar ve metin tanıtımları başlığında yer verilmektedir) olayın ve konunun içerisinde yer aldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Derin ve ayrıntılı araştırmalar yapmak açısından bakıldığında ise metinlerde sunulan ayrıntılar, gerçekliğin dönemin bazı olayları ile desteklenmesi, belgelere yer verilmesi bu özelliğin metinlerde uygulandığını göstermektedir.

Üç metin, edebi anlatım özelliği açısından karşılaştırıldığında hepsinin bu özelliği uyguladığı görülmektedir. Edebi anlatım metinlerde diyalog kullanma, betimleyici anlatım, dramatisasyon, alegorik söylem unsurları açısından örneklerle incelenmiştir. Edebi anlatımın bu unsurları üç metinde de vardır.

*Şikago Mezbahaları'*nda metinlerdeki betimleyici anlatıma şu örnek uygundur:

Bütün bunlar olurken, aile umutsuzluğa kapılmış ve ne yapacağını şaşırmişti. Onca zaman uğraşıp didinmiş, onca masraf yapmışlardı. Ona, dehşetten faltaşı gibi açılmış gözlerle yanlarındaydı. O korkunç faturalar;

nasıl da yakasına yapışmış, her biri bütün gün ruhunu kemirip durmuş ve geceleri nasıl da uykularını kaçırmıştı (Sinclair, 2017, s. 21).

Edebi anlatımın bir diğer göstergesi olan dramatizasyona *Komşunun Karısı'*ndan bir örnek verilebilir:

Böylece, 23 Haziran gecesini, sırdaşlarından hiçbirine –oğluna bile- hiç bir açıklama yapmadan, yanına yaşlı bir arkadaşını da alarak faytonla yola çıktı. Oneida'nın kapısından son geçişi olacaktı bu. New York eyaletinin batısına doğru yol alarak Niagara çağlayanının Kanada yakasına geçti, Orada küçük bir eve yerleşti, bir süre sonra karısıyla ve ona son derece bağlı olan yaşlı üyelerden birkaçı da yanına geldi. Güçsüz kalmış, düş kırıklığına uğramıştı ama günün birinde Oneida'ya dönebileceğini umuyordu hâlâ (Talese, 1981, s. 317).

Edebi anlatımın bir göstergesi olan diyaloglar metinlerde sık sık kullanılmaktadır. Bu konuda *Soğukkanlılıkla'*daki şu örnek verilebilir:

Kızı ise "On otuz ikinin torbaları nerede?" diye sordu.

"Ambulans diyorum, iki ambulans Clutter'ların evine gitti."

"Eee, ne olmuş yani? Bonnie hastalanmıştır. Yine o buhranlarından birini geçiriyordur. On otuz ikinin postası nerede (Capote, 2016, s. 86).

Bu çalışmanın edebi gazetecilik bağlamında belki de en önemli katkısı bu ve aşağıda sunulan işlevdir. Örneğin üç yapıt da işlevsel metin olup olmadıkları açısından karşılaştırıldıklarında metinlerin işlevsel metinler oldukları sonucuna varılmıştır. İşlevsel metinler bir amaç için gerçeği olduğu gibi aktaran metinlerdir yani içerisinde kurgu yoktur. Metinler bu özelliğe göre karşılaştırıldığında gerçeklere birebir uygunlukları, kurgusal metinler olmamaları, bir şeyi ortaya çıkarmak, doğruluğunu vurgulamak amacıyla yazıldıkları için işlevsel metinlerdir. Bir diğer ifadeyle yazan kişinin doğrularını dile getirmek için yazılan metinler olduğu için de edebi gazetecilik metinlerinin bir özelliği olarak uygulanabilmektedir ve üç metin için de uygun olduğu görülmektedir. İşlevsel metin kategorisine giren üç yapıta edebi gazetecilerin doğruyu yanlıştan ayırt etmesi ve kendi doğrularını dile getirmesi açısından bakıldığında *Şikago Mezbahaları'*nda Amerika'ya göç eden ve mezbahalarda çalışan göçmenlerin kötü ve gayri insani koşullarda yaşadıkları ve çalıştıkları, *Komşunun Karısı* yapıtında cinsel duyguların sömürüsü ve cinsel pazarlamanın kirli yönleri, *Soğukkanlılıkla* yapıtında Clutter cinayetinin tek sorumlusunun Dick ve Perry olmadığı edebi gazetecilerin metinlerde dile getirdikleri dorular ya da kendi doğrularındır.

Edebi gazetecilik metinlerinin içeriğine yönelen diğer bir özellik olarak eklenen metinlerin hangi değerleri desteklediği, hangi değerleri yıktığı ve hangi yeni değerleri

öne sürdüğü özelliği üç metinde de vardır. Metinler bu açıdan karşılaştırıldığında üç metnin de bu üç ayrıntıyı kullandığı görülmektedir. Edebi gazetecilik metinleri bir kaygı doğrultusunda yazıldıkları için bu özelliği içeren metinler olmaları önemlidir. Çünkü edebi gazeteciler seçtikleri konu aracılığıyla toplumsal yaşamda bir şeye dikkat çekmeye çalışmaktadır. Bunu yapmak için de bazı değerleri desteklemesi, bazılarını yıkması ve yerine yeni değerler koyması gerekmektedir.

Şikago Mezbahaları yapıtında göçmenlerin yaşadıkları sağlıksız koşullar, kötü çalışma koşullarının gerçekliği desteklenen değerlere, kadınların mecbur kaldıkları koşullarda seks işçiliği yapmasının bir tercih olarak görülmesi yıkılan değerlere ve sosyalizmin öngördüğü emeğinin karşılığının alındığı düzen ise öne sürülen yeni değerlere verilebilecek örneklerdir. *Komşunun Karısı* yapıtı bu özellik açısından incelendiğinde, metinde desteklenen değerlerden biri edebi metinlerdeki sansüre karşı verilen mücadele, yıkılan değerlerden biri Oneida, Sandstone gibi toplulukların gerçekten özgür aşk toplulukları olmadığı, erkek ve kişi hâkimiyetli bir yapılarının olduğu, öne sürülen yeni değerlerden biri ise topluluklar ve seks dergileri aracılığıyla cinsel pazarlamanın arttırılması ve cinsel duyguların sömürülmesi örnek verilebilir. *Soğukkanlılıkla* yapıtında desteklenen değerlerden biri, cinayetlerin soğukkanlılıkla işlenmiş olduğu ve masum insanların öldürüldüğü, yıkılan değerlerden biri cinayetin tek sorumlusunun Dick ve Perry olmadığı, öne sürülen değerlerden biri ise cinayetin Dick ve Perry'nin idamı ile sonuçlandırılmayacağıdır. Capote, burada cezaevlerinin önemli bir gelir kaynağı olduğuna vurgu yaparak bireyler odaklı kurban kültürünü eleştirmektedir.

Çalışmadan elde edilen sonuç, edebi gazetecilik uygulamalarındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktadır. Edebi gazeteciliğin biçimsel farkları ve içeriğin oluşturulmasındaki uygulama biçimleri çözümlenen metinler aracılığıyla gösterilmektedir. Sonuç olarak, metinler belirlenen edebi gazeteciliğin dokuz özelliğine uygundur. Metinler arasında uygulama biçimleri arasından farklılıklar yukarıda da anlatıldığı gibi vardır. Metinler işledikleri konularla toplumsal sorunları odağına almaktadır. Klasik gazetecilikte 5N1K kuralıyla sunulabilecek içerikleri derin araştırmalarla ve ayrıntılı anlatımla okuyucuda farklı bir bakış açısıyla sunmaktadır. Bu nedenle metinler, gazeteciliğe önemli katkılar sunmaktadırlar.

Geniş Özet

Bu çalışmanın amacı, Amerikan edebi gazetecilik örneği olan *Şikago Mezbahaları*, *Komşunun Karısı* ve *Soğukkanlılıkla*'nın karşılaştırmalı olarak çözümlenmesini yaparak özelliklerini ortaya çıkarmaktır. Söz konusu yapıtlar, edebi gazeteciliğin yedi özelliği çerçevesinde incelenmiştir. Bunlara edebiyat sosyolojisi kapsamında roman türünün incelemesinden elde edilen bir özellik de eklenmiştir. Ayrıca edebi metinleri öteki metinlerden ayırarak elde edilen bir özellik daha katılmıştır. Üç metin, edebi anlatım özelliği açısından karşılaştırıldığında hepsinin bu özelliği uyguladığı görülmektedir. Edebi

anlatım metinlerde diyalog kullanma, betimleyici anlatım, drammatizasyon, alegorik söylem unsurları açısından örneklerle incelenmiştir. Edebi anlatımın bu unsurları üç metinde de vardır.

Üç yapıt da işlevsel metin olup olmadıkları açısından karşılaştırıldıklarında metinlerin işlevsel metinler oldukları sonucuna varılmıştır. İşlevsel metinler bir amaç için gerçeği olduğu gibi aktaran metinlerdir yani içerisinde kurgu yoktur. Metinler bu özelliğe göre karşılaştırıldığında gerçeklere birebir uygunlukları, kurgusal metinler olmamaları, bir şeyi ortaya çıkarmak, doğruluğunu vurgulamak amacıyla yazdıkları için işlevsel metinlerdir. İşlevsel metin kategorisine giren üç yapıta edebi gazetecilerin doğruyu yanlıştan ayırt etmesi ve kendi doğrularını dile getirmesi açısından bakıldığında *Şikago Mezbahaları*'nda Amerika'ya göç eden ve mezbahalarda çalışan göçmenlerin kötü ve insanlık karşıtı koşullarda yaşadıkları ve çalıştıkları, *Komşunun Karısı* yapıtında cinsel duyguların sömürüsü ve cinsel pazarlamanın kirli yönleri, *Soğukkanlılıkla* yapıtında Clutter cinayetinin tek sorumlusunun Dick ve Perry olmadığı edebi gazetecilerin metinlerde dile getirdikleri doğrular ya da kendi doğrularıdır.

Edebi gazetecilik metinlerinin içeriğine yönelen diğer bir özellik olarak eklenen metinlerin hangi değerleri desteklediği, hangi değerleri yıktığı ve hangi yeni değerleri öne sürdüğü özelliği üç metinde de vardır. Metinler bu açıdan karşılaştırıldığında üç metnin de bu üç ayrıntıyı kullandığı görülmektedir. Edebi gazetecilik metinleri bir kaygı doğrultusunda yazdıkları için bu özelliği içeren metinler olmaları önemlidir. Çünkü edebi gazeteciler seçtikleri konu aracılığıyla toplumsal yaşamda bir şeye dikkat çekmeye çalışmaktadır. Bunu yapmak için de bazı değerleri desteklemesi, bazılarını yıkması ve yerine yeni değerler koyması gerekmektedir.

Şikago Mezbahaları yapıtında göçmenlerin yaşadıkları sağlıksız koşullar, kötü çalışma koşullarının gerçekliği desteklenen değerlere, kadınların mecbur kaldıkları koşullarda seks işçiliği yapmasının bir tercih olarak görülmesi yıkılan değerlere ve sosyalizmin öngördüğü emeğin karşılığının alındığı düzen ise öne sürülen yeni değerlere verilebilecek örneklerdir. *Komşunun Karısı* yapıtı bu özellik açısından incelendiğinde, metinde desteklenen değerlerden biri edebi metinlerdeki sansüre karşı verilen mücadele, yıkılan değerlerden biri Oneida, Sandstone gibi toplulukların gerçekten özgür aşk toplulukları olmadığı, erkek ve kişi hâkimiyetli yapılarının olduğu; öne sürülen yeni değerlerden biri ise topluluklar ve seks dergileri aracılığıyla cinsel pazarlamanın artırılması ve cinsel duyguların sömürülmesi olduğu örnek verilebilir. *Soğukkanlılıkla* yapıtında desteklenen değerlerden biri, cinayetlerin soğukkanlılıkla işlenmiş olduğu ve masum insanların öldürüldüğü, yıkılan değerlerden biri cinayetinin tek sorumlusunun Dick ve Perry olmadığı, öne sürülen değerlerden biri ise cinayetin Dick ve Perry'nin idamı ile sonuçlandırılmayacağıdır. Capote, burada cezaevlerinin önemli bir gelir kaynağı olduğuna vurgu yaparak birey odaklı kurban kültürünü eleştirmektedir.

Çalışmadan elde edilen sonuç, edebi gazetecilik uygulamalarındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktadır. Edebi gazeteciliğin biçimsel farkları ve içeriğin oluşturulmasındaki uygulama biçimleri çözümlenen metinler aracılığıyla gösterilmektedir. Sonuç olarak, metinler belirlenen edebi gazeteciliğin dokuz özelliğine uygundur. Metinler arasında uygulama biçimleri arasından farklılıklar yukarıda da anlatıldığı gibi vardır. Metinler işledikleri konularla toplumsal sorunları odağına almaktadır. Klasik gazetecilikte 5N1K kuralıyla sunulabilecek içerikleri derin araştırmalarla ve ayrıntılı anlatımla okuyucuda farklı bir bakış açısıyla sunmaktadır. Bu nedenle metinler, gazeteciliğe önemli katkılar sunmaktadırlar.

Extended Summary

The aim of this study is to uncover its features by comparatively analyze of Upton Sinclair's *The Jungle*, Gay Talese's *Thy Neighbor's Wife* and Truman Capote's *In Cold Blood*, an example of American literary journalism. These Works were examined within the framework of seven features of literary journalism. One of the added new features is supported values- demolished values and proposed new values: it is obtained form the study of the literary sociology which is used to analysis of novel genre. Added the second feature is functional text: it is used to separate literary text from the others. Three texts, compared to the narrative feature, all of them are seen to apply this feature. Literary narrative has been examined

with examples in term of using dialogues, deterrical narrations, dramatizations and alegoric discours. These elements of literary narration are in all three works.

Functional texts are written to distinguish right from wrong and to speak to truth. In this case, literary journalism texts is enter the category of functional text. If so, it can be said that literary journalism texts must be written to express a truth. This feature was added to emphasize that the text of journalism. Upton Sinclair was tell the story of migrants and their conditions of living and working in *The Jungle*. He got to the focal point only these people in that he has a goal. Gay Talese didn't avoid to say own truths in *Thy Neighbour's Wife*. Talese provides look through the eyesof all actors to sexual marketting by means of the text. *In Cold Blood* is a functional text because Truman Capote provided in details killers' inner worlds, psychologies and experiences past. Text tries to denote Dick and Perry doesn't sole criminales. Canditions in social life and their life is important factor. In these three texts become apparent the truth of own stories.

The other added features is "supported values, demolished values and proposed new values". This feature is suitable for three works. Sinclair are supported values of socialism's solution method by association with political corruption lower-income peoples' problems in the work of *The Jungle*. Sex workers are isolationed from the community, the idea of the immorality luminescence are example of demolished values. Sinclair is demolishing these values by criticizing. Working canditions in socialism, workers' safety and rights are examples of proposed new values in *The Jungle*. In the work of *Thy Neighbour's Wife* the struggle against censorship in literary text, reacions against the penalty of the trial court is sample of supported values. To give an example of the values collapsed; Founders of Onedia and Sandstone are in the dominant position and there aren't "free love" really in these places. To give an example of the proposed new values; sexual marketing and sexual inequality between male and female in the massage parlors is some of new values. Talese produces a new value with are saying about male and female sexuality by drawing attention to gender inequality in this discussions. In the work of *In Cold Blood* supported values is murdered was cold-blood and innocent people have been killed. Capote believe that Dick and Perry are victim but it isn't change the truth of they were committing murder and he doesn't advocate this homicide. Not only Dick and Perry to blame for the murder that is example of demolished values from the text. Capote wants to arraignment that why the litle people float and commit a crime because of conditions. Crimes dealt with only murderers is criticized with the proposed new values. Capote finds out that prisons is an important sources of income. He shows the big picture to him readers.

Consequently; *The Jungle*, *Thy Neighbour's Wife* and *In Cold Blood* was resolved according to nine features of literary journalism that was enforced all of text. But there are differences in terms of application formats. These differences is only stylistic besides it is show that there are various applications formats of literary journalism. As a result, these three works focused on the social problems. The traditional journalism offer the content with rule of the five Wh and one H. On the other side, literary journalism use to in-depth research and detailed narration. Therefore, literary journalism texts contribute to journalism.

Kaynakça

- Aare, C. (2016). A Narratological Approach to Literary Journalism: How an Interplay between Voice and Point of View May Create Empathy with the Other. *International Association for Literary Journalism Studies*, 8 (1), 106- 139.
- Alexandr, R. (2009). "My story is always escaping into other people": Subjectivity, Objectivity, and the Double in American Literary Journalism. *International Association for Literary Journalism Studies*, 1 (1), 57- 66.
- Anderson, C.W., Downie JR., L. ve Schudson, M. (2016). *The News Media What Everyone Needs to Know*. New York: Oxford University Press.

- Calvi, P. (2010). Latin America's Own "New Journalism". *International Association for Literary Journalism Studies*, 2 (2), 63- 83.
- Cumming, D. (2014). "Just as I Am"? Marshall Frady's Making of Billy Graham. *International Association for Literary Journalism Studies*, 6 (2), 74- 98.
- Connery, T. B. (2010). Book Reviews. *International Association for Literary Journalism Studies*, 2 (1), 107- 131.
- Dowling, D. (2016). Beyond the Program Era: Tracy Kidder, John D'Agata, and the Rise of Literary Journalism at the Iowa Writers' Workshop. *International Association for Literary Journalism Studies*, 8 (1), 52- 77.
- Erdem, M. (2016). Edebi Gazetecilik Kavramı: ABD Örneğindeki Gelişimi, Yapısı ve İçeriği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (1), 129- 144.
- Kaplan, M. U. (2011). *Kurgu yazarı olarak gazeteci veya gazeteci olarak kurgu yazarı: Değişen Amerika'da gerçek- kurgu ilişkisi (1865- 1920)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Larsen, K. ve H. Hornmoen, (2013). The Literary Journalist as Fellow Human Being. *International Association for Literary Journalism Studies*, 5 (1), 81- 96.
- Maguire, M. (2011). Literary Journalism as a Key to Reporting's Richest Prize. *International Association for Literary Journalism Studies*, 3 (1), 53- 72.
- Morton, L. (2018). The Role of Imagination in Literary Journalism. *International Association for Literary Journalism Studies*, 10 (1), 92- 111.
- Öğülmüş, S. (1991). İçerik Çözümlemesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 24 (1), 213- 228.
- Özer, Ö. (2010). *Liberal Basın*. İstanbul: Literatürk.
- Özer, Ö. (2012a). Edebi Gazetecilik (Röportaj): Bir Röportaj Üstadı Fikret Otyam'ın Yayınlanmış Röportajlarının Çözümlemesi. Ö. Özer (Editör), *Alternatif Medya Alternatif Gazetecilik: Türkiye'de Alternatif Gazetecilik Üzerine Değerlendirmeler* içinde (s. 167- 212). İstanbul: Literatürk Yayınları.
- Özer, Ö. (2012b). *Haberin Doğası Gazetecilikte İdealler ve Sorunlar*. İstanbul: Literatürk Yayınları.
- Özer, Ö. (2013). *Haber Roman George Orwel ve Yaşar Kemal'den Örneklerle Edebi Gazetecilik / Röportaj*. İstanbul: Literatürk Yayınları.
- Özer, Ö. (2017). Edebi Gazetecilik: John Hersey'in Hiroşima'sına İlişkin Bir Çözümleme. *Atatürk İletişim Dergisi*, 12 (1), 5-26.
- Özer, Ö. (2018). İşkencenin Edebi Sunumu: Tanju Cılızoğlu'nun Balyoz'unun Edebi Gazetecilik Bağlamında Çözümlemesi. *Atatürk İletişim Dergisi*, 15, 5-35.

- Palmer, R. (2010). The Hoax, Uncanny Identity and Literary Journalism. *International Association for Literary Journalism Studies*, 2 (1), 85- 105.
- Passos, M. Y., Nering, E. M. ve Carvalho, J. M. (2010). The Chudnovsky Case: How Literary Journalism Can Open the “Black Box” of Science. *International Association for Literary Journalism Studies*, 2 (2), 27- 45.
- Reynolds, B. (2018). Submission Information. *International Association for Literary Journalism Studies*, 10 (1), 2- 4.
- Roggenkamp, K. (2005). *Narrating The News New Journalism and Literary Genre in Late Nineteenth-Century American Newspapers and Fiction*. Ohio: The Kent State University Press.
- Schudson, M. (2000). *The Power of News*. Cambridge: Harvard University Press.
- Sims, N. (2009). The Problem and the Promise of Literary Journalism Studies. *International Association for Literary Journalism Studies*, 1 (1), 7- 16.
- Tanrısal, M. (1988). *New Journalism and the Nonfictional Novel: Creating Art Through Facts*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tanrısal, M. (1990a). An Overview of the New Journalism – The Nonfiction Form. A. Bozer (Editör), *The Birth and Growth of a Departement* içinde (s. 107- 120). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Basımevi.
- Tanrısal, M. (1990b). 1960’lar ve Yeni Gazeteciliğin Gelişimi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 7 (1- 2), 179-182.
- Ward, H. H. (1997). *Mainstreams of American Media History*. Boston: Allyn and Bacon Yayınları.
- Wolfe, T. (1973). The New Journalism. T. Wolfe ve E. W. Johnson (Editörler), *The New Journalism* içinde (s. 3- 52). New York: Harper and Row.